

Пишмінцева М. Д.

*студентка факультету міжнародних економічних відносин
Ужгородського національного університету*

Брензович К. С.

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин
Ужгородського національного університету*

Pyshmintseva Mariya

*Student of International Economic Relations Department
Uzhhorod National University*

Brenzovych Kateryna

*Candidate of Economic Sciences,
Senior Lecturer at Department of International Economic Relations
Uzhhorod National University*

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ КРАЇН ЄС: ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА РИСИ КОРОНАВІРУСНОГО ПЕРІОДУ

Анотація. У роботі розглянуто актуальний стан інвестиційного клімату країн Європейського Союзу, спираючись на низку основних інвестиційних індикаторів, міжнародних індексів та статистичних даних. Запропоновано зведений рейтинговий показник оцінки сприятливості інвестиційного клімату країни. Також у статті проаналізовано зміни інвестиційного клімату країн Європи з урахуванням останніх глобальних подій у світі, зокрема пандемії COVID-19. Авторами досліджено досвід країн Європи у боротьбі з негативними наслідками пандемії на економіку та інвестиційну діяльність зокрема. Акцентується увага на тому, що нині Європейський Союз зосередився на правовому захисті своєї економіки та впровадив низку додаткових етапів у скринінгу іноземних інвестицій. Проаналізовано фінансові інструменти, за допомогою яких відбувається підтримка економіки країн ЄС у кризовий період.

Ключові слова. Інвестиції, прямі іноземні інвестиції, інвестиційна політика, інвестиційний клімат, інвестиційна привабливість, інвестиційна безпека, COVID-19.

Вступ та постановка проблеми. Поглиблення інтеграційних процесів та розвиток економічного співробітництва ведуть до посилення впливу зовнішніх факторів на соціально-економічний розвиток країн, серед яких особливе місце займають прямі іноземні інвестиції (ПІІ). Інвестиційний клімат країн ЄС як передумова залучення ПІІ в економіку найпотужнішого інтеграційного утворення світу в останні десятиріччя є центром уваги та досліджень з боку інвесторів, урядів країн, національних і міжнародних наукових, аналітичних та консалтингових інституцій, дослідницьких груп. І хоча нині ця проблематика загалом досить всебічно досліджена, зважаючи на останні глобальні світові проблеми, такі як пандемія COVID-19, виникає необхідність у постійному моніторингу та аналізі стану та змін у інвестиційному кліматі країн ЄС як економік, куди спрямовується понад чверть світових капіталовкладень.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблематиці оцінки інвестиційного клімату країн ЄС присвятили праці вітчизняні науковці, зокрема О.Д. Вовчак, В.В. Гоблик, М.А. Корж, Г.О. Скрипник. Також слід відзначити вагомий внесок у ці дослідження провідних науково-експертних установ різних країн світу і міжнародних організацій, таких як Світовий банк та ЮНКТАД, але динамічність змін інвестиційного клімату потребує неперервного моніторингу та регулярного дослідження.

Метою роботи є оцінка сучасного інвестиційного клімату країн ЄС з акцентом на зміни в умовах пандемії COVID-19. Для виконання поставленої мети визначено такі завдання: проаналізувати надходження інвестицій та інвестиційний клімат країн ЄС до пандемії коронавірусу та після її розгортання, дослідити тактичні заходи окре-

мих країн ЄС щодо протидії негативному впливу пандемії на інвестиційну діяльність. У статті використано загальні методи наукового дослідження (аналіз, синтез, порівняння) та методи статистичного дослідження (індексний метод, побудова рядів динаміки, метод бальної оцінки).

Результати дослідження. На сучасному етапі глобалізації світової економіки іноземні інвестиції є одним з основних інструментів стимулювання економічного розвитку країн світу. Задля їх оперативного залучення та ефективного використання уряди країн проводять відповідну інвестиційну політику, розробляють інвестиційні стратегії та провадять тактичні заходи у сфері інвестування згідно з сучасними реаліями розвитку глобального господарства та поточними змінами у ньому, спричиненими непередбачуваними обставинами, як от епідемія коронавірусу, що розпочалася на початку 2020 року.

Нагадаємо, що під поняттям «інвестиційний клімат» розуміють узагальнену характеристику сукупності соціальних, економічних, організаційних, правових, політичних, соціокультурних передумов, що визначають привабливість держави для інвестування [1]. У контексті нашого дослідження пропонується звернути увагу на ті аспекти та передумови формування інвестиційного клімату, що можуть бути оперативного змінені урядами в разі настання непередбачуваних обставин, мають на меті захист іноземних інвестицій і водночас забезпечення економічної безпеки країни в критичних умовах.

Зауважимо, що щодо територіальних економічних систем поняття «інвестиційний клімат» застосовується поряд із категорією «інвестиційна привабливість» [2]. Ці поняття подібні, оскільки вони враховують максимальну кількість факторів, що впливають на процес при-

інняття інвестиційних рішень та подальшу реалізацію інвестиційних проектів. Для оцінки інвестиційного клімату країни використовують як прості індикатори, такі як обсяг залучених інвестицій (його відношення до чисельності населення, ВВП, території країни), так і інтегральні міжнародні індекси (індекс глобальної конкурентоспроможності, індекс інвестиційної привабливості, індекс легкості ведення бізнесу та інші).

У 2019 році, за даними UNCTAD, загальний обсяг залучених інвестицій країнами ЄС становив 387,76 млрд дол. США, що становить 25,18% в загальному обсязі залучених прямих інвестицій у світі (таблиця 1).

Як бачимо, динаміка відповідного показника за період 2014–2019 рр. є нестабільною як загалом по регіону, так і в розрізі окремих країн. Найбільше іноземних інвестицій було залучено у 2015 році (606,3 млрд дол. США), а у 2016 відбувся різкий спад їх надходження (до 332,6 млрд дол. США), що, ймовірно, спричинено початком Брекзиту. Очевидні країни-лідери за обсягами залучених інвестицій – Нідерланди, Ірландія та Німеччина, які у 2019 році залучили 84,2 млрд дол. США, 78,2 млрд дол. США та 36,4 млрд дол. США відповідно.

Проаналізуємо інвестиційний клімат країн ЄС за їхніми рейтинговими позиціями за виокремленими нами міжнародними індексами, а саме: індексом глобальної конкурентоспроможності (ІГК), індексом легкості ведення бізнесу (ІЛВБ), глобальним індексом інновацій (ГІІ), індексом економічної свободи (ІЕС), індексом процвітання (ІП), індексом сприйняття корупції (ІСК); індексом інвестиційної привабливості (ІІП) та глобальним індексом аутсорсингової привабливості (ГІАП), що різнобічно характеризують сприятливість умов ведення бізнесу в країнах для іноземного інвестора (таблиця 2).

Варто зазначити, що міжнародні індекси враховують низку простих показників, що характеризують економічний стан країни, людські ресурси, адміністративні складники, оподаткування, захист прав, рівень корупції та значно впливають на вибір інвестора щодо країни інвестування. До прикладу, експерти Світового банку вираховували, що один рейтинговий пункт за Індексом легкості ведення бізнесу приносить державі близько 500–600 млн дол. США інвестицій [4].

Проведемо зведене рейтингування країн ЄС за їхніми позиціями у наведених восьми рейтингах бальним методом і сформуємо зведений рейтинговий бал інвестиційної привабливості країни. Сума значень позицій кожної країни за вісьмома рейтингами дозволить виявити країни-лідери, що займають найкращі позиції та є, з високою ймовірністю, найбільш привабливими для іноземних інвесторів (при цьому міра «привабливості країни для інвестора» буде тим вищою, чим менше значення зведеного показника). Згідно з даними таблиці 2, лідерами за рейтинговими позиціями в міжнародних індексах серед країн ЄС є Данія (входить в ТОП-3 за 7 з 8 індексів), Шве-

ції (ГІІ), індексом економічної свободи (ІЕС), індексом процвітання (ІП), індексом сприйняття корупції (ІСК); індексом інвестиційної привабливості (ІІП) та глобальним індексом аутсорсингової привабливості (ГІАП), що різнобічно характеризують сприятливість умов ведення бізнесу в країнах для іноземного інвестора (таблиця 2).

Таблиця 1

Обсяги залучених ІІП в економіці країн ЄС, 2014–2019 (млн дол. США)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Нідерланди	45033,94	178989,9	30697,9	60477,63	114305,7	84215,61
Ірландія	48248,38	217868,6	39413,56	52834,92	-28089,09	78234,15
Німеччина	-3204,086	30540,88	15633,15	60353,75	73569,58	36358,64
Франція	2672,876	45364,69	23077,22	24832,53	38185,1	33964,71
Італія	23253,88	19635,12	28468,52	24047,08	32886,23	26569,5
Кіпр	46454,09	23945,62	10928,26	15360,25	6469,445	24248,02
Швеція	4030,44	8389,964	19140,76	14249,03	3856,879	20567,96
Польща	14268,74	15270,83	15690,15	9178,505	13946,9	13220,47
Іспанія	22600,82	8558,225	31569,4	38806,82	45009,94	12405,5
Бельгія	-3505,905	28331,3	59242,66	5159,228	17733,27	9706,923
Португалія	4897,467	7630,068	5065,823	7533,813	6794,414	8234,432
Фінляндія	18571,39	2108,988	8582,211	2864,234	-2427,228	8169,891
Чехія	5492,003	465,1049	9814,769	9521,682	11010,36	7576,538
Румунія	3215,682	3840,475	5000,387	5419,471	6218,926	5971,218
Угорщина	7967,55	-14537,43	-5438,548	3502,347	8365,007	5204,531
Австрія	4583,148	1487,851	-8508,306	14953,06	2085,671	4642,623
Греція	2686,835	1268,161	2765,087	3484,86	3973,339	4631,221
Мальта	11204,97	5069,238	4248,433	3407,29	4023,626	3572,707
Естонія	684,5456	35,51426	1059,235	1920,898	1486,082	3044,482
Словаччина	-512,8211	106,1399	805,9009	4016,771	1183,912	2448,7
Хорватія	2896,296	91,38578	274,3165	554,5746	1151,936	1364,616
Болгарія	461,5201	2220,016	1026,322	1828,719	1213,907	1222,894
Литва	-183,2795	1053,911	436,4305	1029,62	1093,579	975,2149
Данія	4682,308	3616,13	235,3039	3748,813	162,6384	930,2116
Словенія	1051,239	1675,077	1245,942	897,7452	1369,13	909,7696
Латвія	895,4074	734,4946	257,9088	667,6382	994,3668	789,2262
Люксембург	18892,56	12499,72	31899,89	-6815,332	-16756,62	-11420,83
Загалом	287340	606260	332632,7	363836	349817	387758,9
Довідково:						
Світ	1403865	2041770	1983478	1700468	1495223	1539880

Джерело: сформовано авторами на основі UNCTAD [3]

Рейтингові позиції країн ЄС у міжнародних індексах, 2019

Країна	ІГК	ІЛВБ	ГП	ІЕС	ІП	ІСК	ІПП*	ГІАП
Нідерланди	4	42	5	14	6	8	4	21
Ірландія	24	24	15	6	12	18	5	12
Німеччина	7	22	9	27	8	9	12	16
Франція	15	32	12	64	23	23	28	66
Італія	30	58	28	74	30	51	40	31
Кіпр	44	54	29	37	34	41	32	64
Швеція	8	10	1	22	4	4	11	15
Польща	37	40	38	46	35	41	35	29
Іспанія	23	30	30	58	25	30	43	38
Бельгія	22	46	22	48	22	17	16	17
Португалія	34	39	31	56	26	30	45	3
Фінляндія	11	20	7	20	5	3	18	14
Чехія	32	41	24	23	28	44	24	8
Румунія	51	55	46	38	47	70	50	22
Угорщина	47	52	35	62	46	70	38	24
Австрія	21	27	19	29	13	12	15	4
Греція	59	79	43	100	42	60	79	57
Мальта	38	88	27	42	20	50	29	-
Естонія	31	18	25	10	21	18	27	30
Словаччина	42	45	39	60	32	59	39	25
Хорватія	63	51	41	84	45	63	57	26
Болгарія	49	61	37	36	49	74	55	28
Литва	39	11	40	16	33	35	34	36
Данія	10	4	6	8	1	1	6	5
Словенія	35	37	32	52	27	35	31	11
Латвія	41	19	36	32	36	44	37	34
Люксембург	18	72	18	19	9	9	-	-

Джерело: розроблено автором на основі [5–12]

* – дані рейтингу ІПП за 2018 рік

ція (за 5 з 8 індексів) та Нідерланди (входить в ТОП-3 за 3 з 8 індексів). Зазначимо, що тільки Нідерланди входять до ТОП-3 як за рейтинговими позиціями, так і за обсягами залучених інвестицій.

Зведена рейтингова позиція країн ЄС та зведений рейтинговий бал інвестиційної привабливості (ЗРБІП) відображені на рисунку 1. Як видно, найбільш «привабливими» країнами ЄС за цим методом виявилися Данія, Швеція та Фінляндія, найменш привабливими – Греція, Хорватія та Болгарія. Запропонований метод не є досконалим, однак може висвітлити загальну ситуацію – відобразити країни, що мають більш або менш сприятливий клімат у інтеграційному об'єднанні. Крім цього, у нашому разі відсутність даних щодо рейтингової оцінки Люксембургу за двома індексами та Мальти – за одним не дає змоги адекватно оцінити позиції цих країн.

Разом з тим, з урахуванням всіх обмежень методу, визначення цього показника дасть змогу, по-перше, сформувати загальний рейтинг інвестиційної привабливості країн з урахуванням різних аспектів формування інвестиційного клімату, по-друге – відстежувати зміни в інвестиційному кліматі країн у динаміці.

Незважаючи на досить стабільні показники щодо надходження інвестицій, у кінці 2020 року ситуація може кардинально змінитися через пандемію COVID-19. Так, із початку локдауну 10% проектів з ІПП в Європі було скасовано, а ще 25% заморожено, 51% підприємств очікують незначного зменшення надходження ІПП на 2020 рік, тоді як 15% очікують істотного зменшення [13].

Загалом ситуація щодо ІПП в Європі порівняно з іншими регіонами світу виглядає таким чином (таблиця 3).

Згідно з даними таблиці 3, усі регіони зазнають негативних темпів зростання ІПП у 2020 році. За прогнозами, у країнах із розвинутою економікою спостерігатиметься спад від 25 до 40 відсотків ІПП. В Європі зниження буде відчутним найбільше (від -30 до -45 відсотків порівняно з 2019 роком), оскільки економіка таких країн, як Іспанія, Франція, Італія постраждала найбільше, що негативно вплинуло на весь Європейський Союз [14]. За словами експертів, рівень ІПП зросте до докризового рівня не раніше, ніж у кінці 2021 року, за оптимістичними прогнозами, або ж у 2022 році [15].

У період кризи економіка будь-якої країни стає вразливою. Коли компанії зазнають значних втрат, вони починають продавати свої активи за заниженими цінами, що надто негативно впливає на економіку всієї держави. Для цього уряди країн намагаються забезпечити міцне правове поле, а також надати державну фінансову підтримку, аби захистити державні інтереси залучаючи механізми забезпечення інвестиційної безпеки.

Зазначимо, що інвестиційна безпека трактується як стан економічного середовища у державі, що стимулює вітчизняних та іноземних інвесторів вкладати кошти в розширення виробництва в країні, сприяє розвитку високотехнологічного виробництва, інтеграції науково-дослідної та виробничої сфери з метою зростання ефективності, поглиблення спеціалізації національної економіки на створенні продукції з високою часткою доданої вартості [4, с. 34].

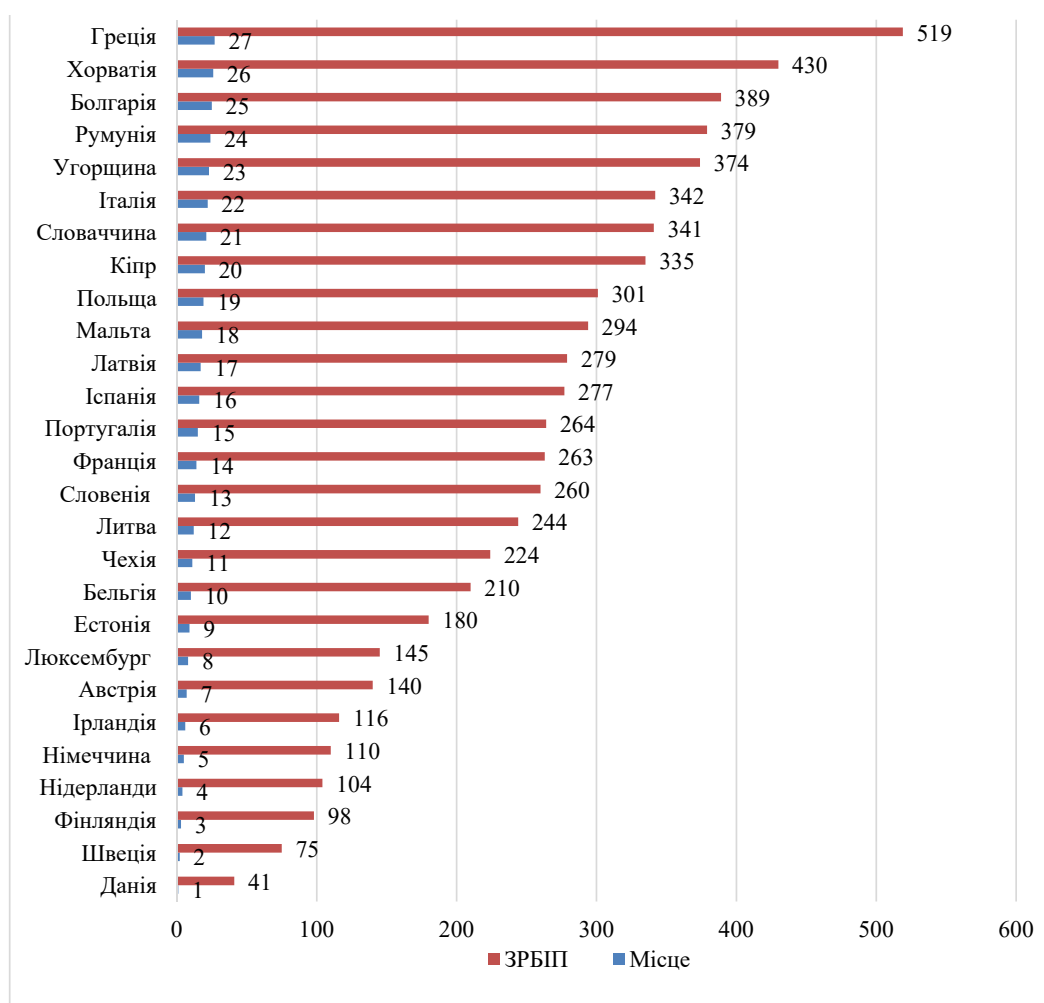

Рис. 1. Зведений рейтинговий бал інвестиційної привабливості країн ЄС, 2019 р.

Джерело: розраховано авторами

У березні 2019 року в ЄС набула чинності Постанова про перевірку прямих іноземних інвестицій (ПІІ) ЄС (Регламент 2019/452 або «Постанова ЄС про прямі іноземні інвестиції») [16], яка відіграла важливу роль у період кризи через COVID-19. Метою Положення про скринінг є створення загальноєвропейського механізму, який дає змогу координувати перевірку прямих іноземних інвестицій із третіх країн, які можуть вплинути на безпеку або громадський порядок держави-члена. З цієї метою держави-члени зобов'язані обмінюватися інформацією між собою та з Комісією ЄС.

Внаслідок економічного спаду в Європі через кризу COVID-19 деякі сфери економіки вважаються вразливими щодо поглинання іноземними інвесторами / компаніями за значно нижчими цінами. У керівництві, опублікованому наприкінці березня, Комісія закликала всі держави-члени повною мірою використовувати всі відповідні механізми скринінгу ПІІ, «щоб уникнути поточної кризи, що веде до втрати критично важливих активів та технологій». Сфера застосування механізмів перевірки державами-членами в деяких випадках розширена для ще більш ефективного скринінгу [17].

Напередодні жовтневого кінцевого терміну для впровадження Регламенту ЄС щодо ПІІ, 14 держав-членів, як повідомляється, мають механізми скринінгу, включаючи такі:

1. Іспанія. У березні Іспанія видала два королівські укази (RDL 8/2020 та RDL 11/2020) [18] про невідкладні надзвичайні заходи щодо вирішення соціальних та економічних наслідків COVID-19. Ці укази роблять перевірку обов'язковою для прямих іноземних інвестицій, що набувають більше 10% (або контрольного пакета акцій) в суб'єктах господарювання в певних секторах, таких як охорона здоров'я, технології та інфраструктура загалом.

2. Угорщина. Серед прийнятих надзвичайних законів, які стосуються питань, пов'язаних з COVID-19, був виданий урядовий указ 86/2020 (IV.5.) [19]. Цей указ сам по собі не поширює існуючі обмеження на ПІІ, але передбачає виключну компетенцію Міністерства оборони щодо визначення нової національної важливої інфраструктури. Указ також встановлює прискорену адміністративну процедуру під час надзвичайного стану.

3. Чеська Республіка. Було подано законопроект [20], який встановлює механізм скринінгу ПІІ, що дозволяє контролювати відповідні операції, оцінювати ризики та у виняткових випадках обмежувати конкретні інвестиції, встановлюючи умови, за яких інвестиція може бути здійснена. У крайньому разі інвестиції можуть бути заборонені або скасовані із зворотною силою.

4. Німеччина. Процес реформ був прискорений шляхом внесення правок до законопроекту із змінами та доповненнями до Закону про зовнішню торгівлю та платежі

Надходження ІІІ за групами економік та регіонами, 2017–2020 (прогноз)

Регіони	2017		2018		2019		2020*	
	млрд. \$	%	млрд. \$	%	млрд. \$	%	млрд. \$	%
Світ	1700	-14	1495	-12	1540	3	920 – 1 080	-40 / -30
Розвинені країни	950	-25	761	-20	800	5	480 – 600	-40 / -25
Європа	570	-16	364	-36	429	18	240 – 300	-45 / -30
Північна Америка	304	-40	297	-2	297	0	190 – 240	-35 / -20
Країни, що розвиваються	701	7	699	0	685	-2	380 – 480	-45 / -30
Африка	42	-10	51	22	45	-10	25 - 35	-40 / -25
Азія	502	7	499	-1	474	-5	260 – 330	-45 / -30
Латинська Америка та Карибський б.	156	14	149	-5	164	-10	70 – 100	-55 / -40
Країни з перехідною економікою	50	-25	35	-31	55	59	30 – 40	-45 / -30

Джерело: сформовано авторами на основі даних UNCTAD [14]

(Außenwirtschaftsgesetz – AWG) [21]. Якщо закон буде прийнятий, буде встановлено нижчі пороги для інвестицій, які можуть бути переглянуті; інвестиції також можуть бути переглянуті, якщо вони вважаються загрозою державній політиці або безпеці іншої держави-члена стосовно проектів ЄС.

3. Польща. Польський уряд підготував проект закону про внесення змін до чинного Закону від 24 липня 2015 року (щодо контролю певних інвестицій) для подальшого посилення обмежень щодо ІІІ. Серед запропонованих заходів є обов'язок повідомляти польський орган із питань конкуренції про іноземні інвестиції в суб'єкти господарювання, які вважаються стратегічними. У придбанні може бути відмовлено, якщо це визнано потенційною загрозою державній політиці.

Задля підтримки економіки ЄС було запропоновано створення гарантійного фонду COVID-19 в розмірі 25 мільярдів євро [22]. Цей фонд допоможе збільшити підтримку європейських компаній приблизно на 200 мільярдів євро, з акцентом на підтримку середнього і малого бізнесу.

Висновки. Інвестиційний клімат країни оцінюється складною системою індикаторів та різноманітних показників. На жаль, на деякі фактори вплинути неможливо – таким, до прикладу, у 2019–2020 виявився COVID-19, який спричинив тяжкі наслідки як для економіки всього світу, так і зокрема для країн ЄС. Водночас реальною є мінімізація негативного впливу подібного фактору. Так, аби захистити економіку та не втратити основні активи у вразливих натепах сферах бізнесу, уряди країн ЄС запровадили низку додаткових етапів скринінгу ІІІ та інші заходи, спрямовані на подолання негативного впливу пандемії на інвестиційний клімат та забезпечення економічної безпеки країн. Першочерговим завданням при цьому визначено недопущення продажу активів за заниженими цінами, а не підтримання вхідного потоку ІІІ за будь-яку ціну. Зазначене, найімовірніше, виявиться у значному падінні обсягів ІІІ в національній економіці країн ЄС, однак дасть змогу утримати належний рівень інвестиційної безпеки.

Список використаних джерел:

1. Удалих О.О. Управління інвестиційною діяльністю промислового підприємства. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 292 с.
2. Приходько В.П., Єгорова О.О., Казакова Л.Л. Метафізика інвестицій. Інноваційно-інвестиційний розвиток економіки регіонів: посібник. Ужгород : ПП «АУТДОР - ШАРК», 2015. 352 с.
3. Foreign direct investment. UNCTAD. 2020. URL: <https://unctad.org/en/Pages/statistics.aspx> (дата звернення: 01.10.2020).
4. Приходько В.П., Єгорова О.О. Економіка та економічна безпека держави: навчальний посібник. Ужгород : РІК-У, 2017. 388 с.
5. The Global Competitiveness Index. World Economic Forum. 2019. URL: <https://www.weforum.org/reports> (дата звернення: 05.10.2020).
6. Doing Business Reports. The World Bank. 2019. URL: <http://www.doingbusiness.org> (дата звернення: 05.10.2020).
7. The Global Innovation Index Report. Global innovation index. 2019. URL: <https://www.globalinnovationindex.org/Home> (дата звернення: 05.10.2020).
8. Index of Economic Freedom. The Heritage Foundation and The Wall Street Journal. 2019. URL: <https://www.heritage.org/index> (дата звернення: 05.10.2020).
9. The Legatum Prosperity Index Reports. Prosperity. 2019. URL: <http://www.prosperity.co/> (дата звернення: 05.10.2020).
10. Corruption perceptions index. Transparency international. 2019. URL: <https://www.transparency.org/cpi2019> (дата звернення: 05.10.2020).
11. International Business Compass Index. BDO. 2018. URL: <https://www.bdo.ge/en-gb/insights> (дата звернення: 05.10.2020).
12. Global Peace Index Report. Global Peace Index. 2018. URL: <https://countryeconomy.com/demography/global-peace-index> (дата звернення: 05.10.2020).
13. Despite the COVID-19 pandemic, 99% of foreign direct investment projects in Russia will be implemented. EY. 2020. URL: https://www.ey.com/en_ru/news/2020/07/ey-european-attractiveness-survey-2019 (дата звернення: 07.10.2020).
14. WORLD INVESTMENT REPORT 2020. UNCTAD. 2020. URL: https://unctad.org/en/PublicationsLibrary/wir2020_en.pdf (дата звернення: 07.10.2020).
15. Foreign direct investment flows in the time of COVID-19. OECD. 2020. URL: <https://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/foreign-direct-investment-flows-in-the-time-of-covid-19-a2fa20c4/> (дата звернення: 07.10.2020).

16. REGULATION (EU) 2019/452 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 19 March 2019 establishing a framework for the screening of foreign direct investments into the Union. *Official Journal of the European Union*. 2019. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX%3A32019R0452&from=EN> (дата звернення: 08.10.2020).
17. Foreign direct investment in the EU. *Bird & Bird*. 2020. URL: <https://www.twobirds.com/en/news/articles/2020/global/foreign-direct-investment-in-the-eu> (дата звернення: 08.10.2020).
18. Real Decreto-ley 8/2020, de 17 de marzo, de medidas urgentes extraordinarias para hacer frente al impacto económico y social del COVID-19. *Jefatura del Estado*. 2020. URL: <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2020-3824> (дата звернення: 08.10.2020).
19. Governmental Decree 86/2020. *Wolters Kluwer*. 2020. URL: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a2000086.kor> (дата звернення: 08.10.2020).
20. Sněmovní tisk 834 VI.n. z. o prověřování zahraničních investic – EU. *PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY*. 2020. URL: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=8&t=834> (дата звернення: 08.10.2020).
21. Außenwirtschaftsgesetz – AWG. *Bundesministerium der Justiz und für Verbraucherschutz*. 2020. URL: https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_awg/ (дата звернення: 08.10.2020).
22. Ціна вірусу: чи врятує провідні економіки світу безпрецедентна фінансова допомога. *Європейська правда*. 2020. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/experts/2020/04/6/7108344/> (дата звернення: 10.10.2020).

References:

1. Udalikh O.O. (2006) *Upravlinnya investitsiynoyu diyalnistyuu promislovogo pidpriemstva* [Management of investment activity of an industrial enterprise] Kiev: Center for Educational Literature. (in Ukrainian)
2. Prykhod'ko V.P., Yehorova O.O., Kazakova L.O. (2015) *Metafizyka investytsiy. Innovatsiyno-investytsiynyy rozvytok ekonomiky rehioniv* [Metaphysics of investment. Innovation and investment development of the economy of the regions]. Uzhhorod: OUT-DOOR - SHARK. (in Ukrainian)
3. Foreign direct investment. *UNCTAD*. 2020. Available at: <https://unctad.org/en/Pages/statistics.aspx> (accessed 01 October 2020).
4. Prykhod'ko V.P. (2017) *Ekonomika ta ekonomichna bezpeka* [Economy and economic security]. Uzhhorod: Cathedral Library. (in Ukrainian)
5. The Global Competitiveness Index. *World Economic Forum*. 2019. Available at: <https://www.weforum.org/reports> (accessed 05 October 2020).
6. Doing Business Reports. *The World Bank*. 2019. Available at: <http://www.doingbusiness.org> (accessed 05 October 2020).
7. The Global Innovation Index Report. *Global innovation index*. 2019. Available at: <https://www.globalinnovationindex.org/Home> (accessed 5 October 2020).
8. Index of Economic Freedom. *The Heritage Foundation and The Wall Street Journal*. 2019. Available at: <https://www.heritage.org/index> (accessed 5 October 2020).
9. The Legatum Prosperity Index Reports. *Prosperity*. 2019. Available at: <http://www.prosperity.co/> (accessed 05 October 2020).
10. Corruption perceptions index. *Transparency international*. 2019. Available at: <https://www.transparency.org/cpi2019> (accessed 05 October 2020).
11. International Business Compass Index. *BDO*. 2018. Available at: <https://www.bdo.ge/en-gb/insights> (accessed 05 October 2020).
12. Global Peace Index Report. *Global Peace Index*. 2018. Available at: <https://countryeconomy.com/demography/global-peace-index> (accessed 5 October 2020).
13. Despite the COVID-19 pandemic, 99% of foreign direct investment projects in Russia will be implemented. *EY*. 2020. Available at: https://www.ey.com/en_ru/news/2020/07/ey-european-attractiveness-survey-2019 (accessed 07 October 2020).
14. WORLD INVESTMENT REPORT 2020. *UNCTAD*. 2020. Available at: https://unctad.org/en/PublicationsLibrary/wir2020_en.pdf (accessed 07 October 2020).
15. Foreign direct investment flows in the time of COVID-19. *OECD*. 2020. Available at: <https://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/foreign-direct-investment-flows-in-the-time-of-covid-19-a2fa20c4/> (accessed 07 October 2020).
16. REGULATION (EU) 2019/452 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 19 March 2019 establishing a framework for the screening of foreign direct investments into the Union. *Official Journal of the European Union*. 2019. Available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX%3A32019R0452&from=EN> (accessed 08 October 2020).
17. Foreign direct investment in the EU. *Bird & Bird*. 2020. Available at: <https://www.twobirds.com/en/news/articles/2020/global/foreign-direct-investment-in-the-eu>. (accessed 08 October 2020).
18. Real Decreto-ley 8/2020, de 17 de marzo, de medidas urgentes extraordinarias para hacer frente al impacto económico y social del COVID-19. *Jefatura del Estado*. 2020. Available at: <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2020-3824> (accessed 08 October 2020).
19. Governmental Decree 86/2020. *Wolters Kluwer*. 2020. Available at: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a2000086.kor> (accessed 08 October 2020).
20. Sněmovní tisk 834 VI.n. z. o prověřování zahraničních investic – EU. *PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY*. 2020. Available at: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=8&t=834> (accessed 08 October 2020).
21. Außenwirtschaftsgesetz – AWG. *Bundesministerium der Justiz und für Verbraucherschutz*. 2020. Available at: https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_awg/ (accessed 08 October 2020).
22. Martinenko A. (2020) Tsina virusu: chy vryatuye providni ekonomiky svitu bezpretsedentna finansova dopomoha [The price of the virus: will the world's leading economies be saved by unprecedented financial aid]. *Yevropeys'ka pravda* [European truth] (electronic journal). Available at: <https://www.eurointegration.com.ua/experts/2020/04/6/7108344/> (accessed 10 October 2020).

**ИНВЕСТИЦИОННЫЙ КЛИМАТ СТРАН ЕС:
ОБЩАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА И ОСОБЕННОСТИ КОРОНАВИРУСНОГО ПЕРИОДА**

Аннотация. В работе рассмотрено актуальное состояние инвестиционного климата стран Европейского Союза, опираясь на ряд основных инвестиционных индикаторов, международных индексов и статистических данных. Предложен сводный рейтинговый показатель оценки благоприятности инвестиционного климата страны. Также в статье проанализированы изменения инвестиционного климата стран Европы с учетом последних глобальных событий в мире, в частности пандемии COVID-19. Авторами исследован опыт стран Европы в борьбе с негативными последствиями пандемии на экономику и инвестиционную деятельность в частности. Акцентируется внимание на том, что на данный момент Европейский Союз сосредоточился на правовой защите своей экономики и внедрил ряд дополнительных этапов скрининга иностранных инвестиций. Проанализированы финансовые инструменты, с помощью которых происходит поддержка экономики стран ЕС в кризисный период.

Ключевые слова: инвестиции, прямые иностранные инвестиции, инвестиционная политика, инвестиционный климат, инвестиционная привлекательность, инвестиционная безопасность, COVID-19.

**INVESTMENT CLIMATE OF THE EU COUNTRIES:
GENERAL CHARACTERISTICS AND FEATURES OF THE CORONAVIRUS PERIOD**

Summary. The paper shows that the deepening of integration processes and the development of economic cooperation lead to the strengthening of external factors influencing the socio-economic development of individual countries, among which FDI occupies a special place. This paper considers the current state of the investment climate in the European Union, based on investment indicators, international indices and statistics. The study is based on the statistical data on inflow investments as well as on the analysis of integral complex indices suggested by NGO's /international organizations, study groups. The changes in the investment climate in Europe are also analyzed in the article, taking into account the latest global events in the world, including the COVID-19 pandemic, which has had an extremely strong impact not only on the investment processes, but also on the world economy as a whole. A consolidated rating indicator for assessing the favorable/unfavorable investment climate of the country is suggested, which is based on a system of integral indicators measured using the method of points. It allows to measure the level of attractiveness of the economy for external investors and study the dynamic changes in this field. The authors have studied the experience of combating the negative effects of the pandemic on the economy of Europe. Namely the all-union measures and separate legislative decisions of certain countries as Spain, Germany, Hungary and Czech Republic aimed at provision of investment security are given. It is underlined that some sectors of the economy are considered vulnerable to takeover by foreign investors / companies at much lower prices now, so the current issue is placed in the center of attention by the national governments of the EU countries. Emphasis is placed on the fact, that the European Union is currently focused on protecting its economy at the regulatory level and has introduced a number of additional steps in the screening of foreign investment. That is, the EU is more focused on the investment security of member states rather than on attracting foreign investment at the moment. The financial instruments used to support the EU economy during the crisis are also analyzed.

Key words: investment, foreign direct investment, investment policy, investment climate, investment attractiveness, investment security, COVID-19.